

ROMANIA

**SCRAPIE SI ALTE FORME DE ENCEFALOPATII
SPONGIFORME TRANSMISIBILE (EST) la micile rumeatoare**

GHID PRACTIC pentru:

fermieri si detinatori de animale din
speciile ovine si caprine, precum si
pentru medici veterinari de libera
practica imputerniciti si tehnicieni

**AUTORITATEA NATIONALA SANITARA VETERINARA SI PENTRU SIGURANTA
ALIMENTELOR**

DIRECȚIA GENERALA SANITARĂ VETERINARĂ

Bucuresti, Str. Negustori, nr. 1B, sect. 2, cod postal 023951;

tel: 3157875, fax: 3124967;

e-mail: office@ansv.ro

CE ESTE EST/SCRAPIA?

Scrapia este o boala degenerativa si fatala, care afecteaza sistemul nervos central al oilor si caprelor. Boala este asociata cu prezenta unor proteine anormale, denumite prioni si face parte dintr-un grup de afectiuni neurologice cunoscute sub denumirea de encefalopatii spongiforme transmisibile.

SURSE DE INFECTIE:

Boala este produsa de un agent infectios care pare ca se transmite de la oaie la miel si de la capra la ied, precum si la alte oi sau capre. Modul in care se transmite de la o oaie sau capra la o alta oaie sau capra nu este cunoscut pe deplin, dar lichidele fetale, placenta sau alte tesuturi probabil ca raspandesc agentul pe pasuni sau in exploatare in timpul fatarii. Dupa fatare, mancarea placentei de catre oaie sau capra nu trebuie permisa.

Boala poate sa apara si in urma consumului accidental de fainuri proteice de origine animala de catre ovine si caprine – suplimentele furajere contaminate, mineralele proteice de origine animala, faina de carne, oase, sânge, organe rezultate în urma prelucrării cadavrelor, produselor si subproduselor de bovine, ovine, caprine infectate.

CARE ESTE BAZA LEGALA ?

Apariția acestei boli și gradul ei crescut de pericolozitate pentru efectivele de animale aflate în exploatare a determinat instituirea unor reglementări legislative pentru controlul bolii și oprirea răspândirii acesteia.

În România, baza legala este **Regulamentul (CE) nr. 999/2001** al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2001 de stabilire a unor reglementări pentru prevenirea, controlul și eradicarea anumitor forme transmisibile de encefalopatie spongiformă.

CUM SE SUSPECTEAZA?

Poate fi suspectat cu EST/scarpie orice animal viu sau sacrificat sau mort care prezintă sau a prezentat tulburări nervoase sau de comportament sau o deteriorare progresivă a stării generale asociată cu o degradare a sistemului nervos central și pentru care informațiile adunate pe baza examinării clinice, a răspunsului la tratament, a examinării post-mortem sau a analizelor de laborator ante-mortem sau post-mortem nu permit stabilirea unui diagnostic alternativ.

Exista adeseori o schimbare a temperamentului sau comportamentului animalului cu cateva saptamani inaintea aparitiei semnelor clinice specifice. In majoritatea cazurilor, animalele vor prezenta o combinatie de semne, dar nici un semn nu poate fi privit ca o indicatie sigura a prezentei scrapiei. Scrapia poate fi suspectata la orice oaie sau capra care prezinta semne nervoase si modificari in comportament.

Daca nu cunoasteti cauza modificarii starii de sanatate a animalului si aveti indoielei, trebuie anuntat imediat medicul veterinar de libera practica imputernicit, care isi desfasoara activitatea in raza dumneavostra pentru continuarea investigatiilor.

Medicul veterinar de libera practica imputernicit va va vizita imediat pentru a confirma sau a elimina suspiciunea de scarpie.

DE CE ESTE IMPORTANT SA SE ANUNTE ORICE ANIMAL SUSPECT DE SCRAPIE?

Scrapia este cunoscuta in lume de peste 200 de ani, dar în România este prezenta numai din anul 2002, cand a fost confirmata oficial de LNR-EST din cadrul Institutului de Diagnostic si Sanatate Animala.

Boala odata aparuta la un animal intr-o turma, impune aplicarea unor masuri de control si eradicare ce vor afecta toate ovinele si caprinele din exploatarea dumneavostra. De aceea, este important sa anuntati medicul veterinar, intrucat persistenta bolii intr-o turma de ovine sau caprine poate cauza neplaceri. In plus, cu toate ca scrapia nu reprezinta un pericol pentru om, a fost demonstrat ca o oaie poate fi infectata artificial cu Encefalopatia Spongiforma Bovina, forma incriminata in aparitia bolii la om.

ATENTIE!

Este important sa anuntati medicului veterinar animalele suspecte de scarpie pentru:

- **imbunatatirea cunostintelor despre boala**
- **imbunatatirea masurilor de control si eradicare a bolii**
- **protejarea santatii si bunastarii animalelor, inclusiv a oamenilor**
- **compensarea financiara a detinatorilor de animale datorate taierii sau uciderii animalelor**

CAND APARE SCRAPIA? CARE SUNT FACTORII CARE INDICA APARITIA SCRAPIEI?

Varsta

Majoritatea cazurilor de scrapie apar la vârsta de 2-5 ani. Cu toate că rar au fost întâlnite cazuri de scrapie sub 1 an sau peste 5 ani, totuși doar pe baza criteriilor de vârstă, nu se poate exclude scrapia.

Numarul de animale afectate

În general, apar puține cazuri, uneori chiar un singur caz în turmă; semnele clinice apar după o perioadă lungă de timp de la momentul infecției. Ocazional, alte câteva cazuri pot să apară după o perioadă mai mare sau mai mică de timp, majoritatea cazurilor la animalele născute cam în aceeași perioadă și posibil provenite din aceeași ascendență.

Sezonul

Cazurile de scrapie pot să apară în orice moment al anului dar stresul poate determina apariția de semne clinice. Cazurile de scrapie sunt mai ușor de identificat când oile sau caprele sunt transportate, înainte de fatare, sau toamna la monta.

Apariția semnelor clinice

Majoritatea oilor sau caprelor prezintă o dezvoltare graduală a semnelor clinice după o perioadă de câteva săptămâni sau chiar luni, cu toate că uneori starea animalului se poate înrăutăți imediat. Unele oi sau capre afectate de scrapie pot fi găsite moarte fără să prezinte nici un semn clinic.

Semne clinice posibile ale scrapiei sunt:

- **Nervozitate, Iritare tradusa prin :**
 - a) Frecare repetată a flancurilor și a membrelor posterioare de obiecte precum garduri, stalpi, iesle.
 - b) Scarpinare repetată a flancurilor
 - c) Scrasiniri din dinți atunci când se scarpină sau sunt scarpinate puternic pe spate.
 - d) Scarpinarea continuă a umărului sau a urechilor cu membrele posterioare
 - e) Comportament anormal prin muscătul membrelor sau altor părți ale corpului
 - f) Pierdere excesivă a lăinii sau leziuni ale pielii.
- **Modificari de comportament:**
 - a) Urechi lasate
 - b) Agitație
 - c) Agresivitate
 - d) Creșterea nervozității sau frica
 - e) Ramane în urma turmei
 - f) Stare de abatere

- **Schimbari de postura si miscare:**

- a) Tremurat (in principal al capului)
- b) Mers la trap cu pasi marunti
- c) Incoordonare severa
- d) Stationare si mentinerea echilibrului cu greutate
- e) slabiciunea membrelor posterioare
- f) impiedicare, impleticire a mebrelelor
- g) imposibilitatea mentinerii pozitiei patrupedale (nu mai poate sta in picioare)

- **Semne clinice tardive:**

- a) Scadere in greutate
- b) moarte

CE TREBUIE FACUT IN CAZ DE SUSPICIUNE?

Daca observati la un animal prezenta unor semne clinice asemanatoare cu cele descrise mai sus e posibil ca animalul dumneavoastra sa aiba scarpie.

In cazul suspensionarii SCRAPIEI, detinatorii de animale din speciile ovine si caprine **sunt obligati** sa anunte imediat medicul veterinar. Aceasta se aplica pentru ovinele si caprinele aflate in ingrijirea dumneavoastra la ferma sau gospodarie, abatoare sau alte locuri.

Anuntati imediat medicului veterinar orice suspiciune de boala.

Pentru a afla daca animalul aflat in posesia dumneavoastra are scarpie, trebuie efectuate teste pe probe de creier si alte tesuturi recoltate de la animal, dupa taierea sau uciderea sa.

Medicul veterinar de libera practica imputernicit care isi desfasoara activitatea in raza dumneavoastra va va indruma asupra procedurii ce trebuie urmata, in conformitate cu prevederile legale in vigoare.

ATENTIE!

SCRAPIA ESTE O BOALA CARE SE DECLARA OBLIGATORIU, ADICA ORICE SUSPICIUNE SE ANUNTA OBLIGATORIU, IMEDIAT CE A FOST OBSERVATA.

Este important sa raportati de fiecare data orice animal suspect. Chiar daca nu sunteti siguri ca animalul este infectat, anuntati medicul veterinar. Nu este nici o problema daca nu se confirma scarpia, chiar si in cazul unei alarme false este important ca ati anuntat medicul veterinar.

CE SE INTAMPLA DACA NU ANUNTATI IMEDIAT MEDICUL VETERINAR CARE ISI DESFASOARA ACTIVITATEA IN RAZA DUMNEAVOSTRA?

Pentru neanuntarea unui animal suspect de scrapie, pedepsele sunt foarte severe. In cazul neanuntarii unui animal suspect de scrapie, Regulamentul (CE) nr. 999/2001 stabileste ca pedepsele amenzi mari sau chiar inchisoare. In plus, nu veti mai beneficia de despagubirile acordate in acest caz.

SE ACORDA DESPAGUBIRI?

DA!

Proprietarii primesc despăgubiri pentru pierderea animalelor sacrificate sau a produselor de origine animală distruse în cazul în care prezența unei forme de EST este suspicionată sau confirmată oficial.

Aplicarea măsurilor de control și eradicare a bolii presupune acordarea de despăgubiri proprietarilor de animale pentru animale sacrificate, ucise sau altfel afectate, în afara asigurărilor și plăților recuperate prin valorificarea produselor și subproduselor de la animale sacrificate, moarte sau ucise, în condițiile legii.

Medicul veterinar de libera practică imputernicit care își desfășoară activitatea în raza dumneavoastră va îndruma asupra procedurii ce trebuie urmată, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

CE ESTE GENOTIPAREA SI CU CE VA POATE AJUTA?

Există studii care au demonstrat că există o genă la ovine care determină dacă animalul poate dezvolta boala, atunci când este expus la infecție. Anumite ovine, dacă sunt expuse la scrapie, pot dezvolta boala spre deosebire de altele. Caprinele sunt mai uniform susceptibile, dar aceeași genă poate controla timpul până când semnele clinice apar.

Este posibil să se identifice o oaie/capra rezistentă sau susceptibilă la scrapie prin efectuarea unui test pe o probă de sânge prelevată de la o oaie/capra. Acest test se numește genotipare, iar rezultatul este genotipul animalului.

Astfel este posibil să se reducă numărul de animale bolnave dintr-o turmă, prin selectarea animalelor pentru monta în vederea obținerii unor produși rezistenți la scrapie.

Dacă doriți să aflați care dintre ovinele sau caprinele dumneavoastră sunt rezistente la scrapie, adresati-va medicului veterinar de libera practică imputernicit care își desfășoară activitatea în raza dumneavoastră care va va

indruma asupra procedurii ce trebuie urmata in conformitate cu prevederile legale in vigoare.

Exista un program de supravegherea activa pentru EST/Scrapie?

DA!

In conformitate cu prevederile Regulamentului 999/2001, Romania este obligata sa testeze prin examene de laborator **un anumit numar de ovine si caprine sacrificate pentru consum uman**, pe probe de creier recoltate de la acestea. Aceste probe trebuie colectate din abatoare.

Acelasi regulament prevede ca Romania este obligata sa testeze prin examene de laborator **un anumit numar de ovine si caprine moarte sau suspecte in varsta de peste 18 luni** pe probe de creier recoltate de la acestea. Aceste probe trebuie colectate direct din ferma sau gospodaria populatiei.

RECOMANDARI PENTRU PASTRAREA SANATATII OAMENILOR SI A ANIMALELOR:

>este INTERZISA prin lege sacrificarea bovinelor in ferme/gospodarii. Acest lucru se poate face doar in abatoarele autorizate sanitare-veterinar, cu exceptia situatiilor de urgenta, cauzate de diferite incidente. Doar in situatii de urgenta, animalul este sacrificat la ferma, sub supravegherea medicului veterinar si transmis imediat la abator in vederea eliminarii materialului de risc si recoltarii de probe de laborator pentru testarea pentru EST.

Materialul de risc reprezentat de: craniu, intelegand inclusiv encefalul si ochii, amigdalele si maduva spinarii de la ovine si caprine in varsta de peste 12 luni, precum si splina si ileonul provenit de la ovinele si caprinele de toate varstele **trebuie eliminat si distrus prin incinerare.**

>este OBLIGATORIE prin lege anuntarea de catre proprietar a oricarei suspiciuni de ESB sau a mortii animalelor aflate in ingrijirea fermierilor sau detinatorilor de animale.

>este INTERZISA prin lege abandonarea animalelor.

>se INTERZICE prin ORDINUL Presedintelui ANSVSA nr. 42/2005, administrarea proteinelor animale procesate in hrana animalelor de ferma.